

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 101/2019-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. januára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojмира Mamojku a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Marcel Mašan, s. r. o., Školská 257, Veľký Slavkov, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Marcel Mašan, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 115/2007 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 115/2007 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 115/2007 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] finančné zadost'učinenie nepriznáva.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 390,50 € (slovom tristodevät'desiat eur a päťdesiat centov) na účet spoločnosti Advokátska kancelária JUDr. Marcel Mašan, s. r. o., Školská 257, Veľký Slavkov, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a s'ťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 101/2019-10 z 12. novembra 2019 prijal na ďalšie konanie ústavnú s'ťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľ“), podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 115/2007 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej s'ťažnosti a jej príloh vyplýva, že na okresnom súde sa pod sp. zn. 8 C 115/2007 vedie konanie o určení, že odmeňovanie je v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania a o nároku na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy, v ktorom má s'ťažovateľ postavenie žalobcu. Okresný súd vo veci samej rozhodol rozsudkom č. k. 8 C 115/2007-168 z 19. januára 2018, ktorý bol doručený s'ťažovateľovi 12. marca 2018. S'ťažovateľ následne proti uvedenému prvostupňovému meritórnemu rozhodnutiu podal 26.

marca 2018 odvolanie. Zároveň ústavný súd v súčinnosti s Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) zistil, že okresný súd mu spis po podaní odvolania sťažovateľa doručil 22. mája 2019.

3. Okrem podstatných úkonov v napadnutom konaní sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že *„v doterajšom priebehu konania poskytoval súdu potrebnú súčinnosť, a preto mu nemožno pripísať na ťarchu negatívny podiel na tom, že konanie nebolo dosiaľ skončené. Skutočnosť, že prietahy neboli zavinené zo strany sťažovateľa je zrejmé z vyššie uvedeného prehľadu. Je zrejmé, že žalobca obratom reagoval na každú požiadavku súdu, pričom súd vo veci spôsobil prietahy opakovaným vyrubovaním súdnych poplatkov, zasielaním nesprávnych formulárov napr. pri zisťovaní stavu majetkových pomerov žalobcu, zapodievaním sa návrhom žalovaného v 2. rade na zloženie preddavku v zmysle § 141a O.s.p., ktorý bol vyhlásený za protiústavný, opakovaným odkladaním spisu do spisovne bez akéhokoľvek pokynu...“*

Súd aj naďalej koná tak, že toto konanie bude zrejme mať neštandardnú dĺžku, pretože súd okrem iného porušil práva žalobcu na spravodlivý proces, keď tento napriek opakovaným žiadostiam žalobcu zo dňa 23. 10. 2017, 13. 11. 2017 a 27. 11. 2017 nevydal medzitýmny rozsudok, napriek tomu, že to bolo povinnosťou súdu v zmysle § 214 ods. 2 C.s.p., čím podľa nášho názoru rozsudok, ktorý vydal dňa 19. 1. 2018 trpí takou vadou, pre ktorú musí byť bez ďalšieho zrušený a vrátený prvostupňovému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Nečinnosťou Okresného súdu Bratislava I v namietanom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa zaručenom mu v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru..., keďže v primeranej lehote vo veci právoplatne nerozhodol a naďalej koná s neprimeranými prietahmi /doručenie rozsudku z 19. 1. 2018 dňa 12. 3. 2018/, čím sťažovateľ utrpel ujmu na svojich ústavných právach.“

4. Na základe uvedeného sťažovateľ v petite navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie jeho v bode 1 označených základných práv postupom okresného

súdu v napadnutom konaní, prizná mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 5 200 € a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 390,50 €.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a ďalšie podania s'ťažovateľa

5. Na výzvu ústavného súdu sa podaním sp. zn. 1 Spr V 574/2019 z 9. decembra 2019 doručeným ústavnému súdu 16. decembra 2019 vyjadril k ústavnej s'ťažnosti predsedu okresného súdu, v ktorom okrem prehľadu procesných úkonov súdu k veci uviedol:

„... poukazujem na skutočnosť, že vec bola pridelená na prejednanie a rozhodnutie sudkyňi Mgr. Mgr. Miriam Plavčákovej až dňa 12.06.2019, dovtedy bola vec pridelená sudkyňi JUDr. Otilii Dolákovej.

... Po oboznámení sa s obsahom ústavnej s'ťažnosti s'ťažovateľa a po preštudovaní spisového materiálu sp. zn. 8C/115/2007 vychádzajúc z prehľadu úkonov vykonaných v predmetnom spise v konaní možno konštatovať, že v konaní sa vyskytlo výraznejšie obdobie nečinnosti v rokoch 2008 až 2010, avšak odvtedy súd konal plynule s tým, že vec bola vybavovaná priebežne podľa poradia a s prihliadnutím na počet iných vecí v oddelení.

Zároveň si dovoľím poukázať na skutočnosť, že spis sp. zn. 8C/115/2007 sa nachádzal v období od 13.12.2011 do 23.05.2012, na Krajskom súde v Bratislave za účelom rozhodnutia o odvolaní s'ťažovateľa, v období od 02.06.2017 do 28.09.2017 na Okresnom súde Poprad za účelom nahliadnutia do spisu s'ťažovateľom a zároveň od 22.05.2019 až dodnes na Krajskom súde v Bratislave za účelom rozhodnutia o odvolaní s'ťažovateľa proti rozsudku. Celková doba, počas ktorej sa spis sp. zn. 8C/115/2007 nenachádzal na tunajšom súde, bola viac ako osem mesiacov.

... Vzhľadom na obsah podanej ústavnej s'ťažnosti, v ktorej s'ťažovateľ namieta najmä procesný postup súdu, dávam do pozornosti, že s poukazom na oprávnenia predsedu súdu vyplývajúcich mu z príslušných ustanovení zákona o súdech, nie je predseda súdu oprávnený akokoľvek zasahovať do konkrétneho procesného postupu a rozhodovacej činnosti súdu v individuálnej právnej veci. Predseda súdu môže vykonávať dohľad v súdnom konaní a vybavovať s'ťažnosti účastníkov konania len v rámci zákonnej kompetencie danej mu ustanoveniami § 62 ods. 1 a § 64 zákona o súdech. V prípade podanej ústavnej s'ťažnosti v tejto časti je zrejmé, že s'ťažnosť smeruje najmä na procesný postup v individuálnom

súdnom konaní a ako predseda tunajšieho súdu nie som oprávnený prešetrovať a ani sa k takémuto postupu vyjadrovať.

... Na účely posudzovania dôvodnosti výšky požadovaného zadostučinenia žiadam Ústavný súd Slovenskej republiky, aby prihliadol aj na skutočnosť, že:

- toho časuje už vo veci rozhodnuté rozsudkom č.k. 8C/115/2007-168 zo dňa 19.01.2018,*
- sťažovateľ nepodal sťažnosť na prietahy predsedovi súdu v tomto konaní,*
- sťažovateľ podľa môjho názoru dostatočne sám nedbal na svoje práva, keď nečinnosť, resp. neefektívnu činnosť tunajšieho súdu začal namietat' od začatia súdneho konania až podaním samotnej ústavnej sťažnosti.*

Konečné rozhodnutie ponechávam na zváženie Ústavnému súdu SR.“

6. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení zároveň uviedol, že netrvá na ústnom pojednávaní v konaní o prijatej ústavnej sťažnosti a súhlasí s jeho upustením.

7. K vyjadreniu predsedu okresného súdu zaujal na základe výzvy ústavného súdu stanovisko aj právny zástupca sťažovateľa, ktorý vo svojom podaní doručenom ústavnému súdu 10. januára 2020 uviedol:

„Je zrejmé, že v predmetnej veci trvá konanie od roku 2007 to znamená viac ako 12 rokov a ospravedlniteľné prietahy zo všetkých prietahov na ktoré sme poukázali predstavujú potenciálne 8 mesiacov. Je teda zrejmé, že ide o neprimerane dlhú dobu konania a ústavná sťažnosť je teda v celom rozsahu dôvodná obzvlášť ak prihliadneme k tomu, že Okresnému súdu Bratislava I trvalo viac ako 6 mesiacov, kým zaslal odvolanie protistrane a viac ako rok a 3 mesiace kým vôbec postúpil spis Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní.

Zároveň vám oznamujeme, že do dnešného dňa nám nebolo oznámené, že došlo k zmene v osobe sudcu, ktorý danú vec prejednáva a nie je zrejmé, prečo došlo k takejto zmene, keďže pôvodná sudkyňa JUDr. Otilia Doláková je naďalej sudkyňou Okresného súdu Bratislava I.

Máme za to, že toto nemožno hodnotiť inak ako ďalšie prietahy v konaní.“

8. Právny zástupca sťažovateľa zároveň vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania v konaní o prijatej sťažnosti.

9. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

10. Zákon o ústavnom súde nadobudol účinnosť 1. marca 2019 v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

III.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

14. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

16. Sťažovateľ sa svojou ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

17. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

18. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

19. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala predtým z niektorých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), a to § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1 OSP, ktorý platil do 30. júna 2016, a v súčasnosti vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

20. V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a podľa § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

21. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

22. Posúdením napadnutého konania podľa prvého kritéria ústavný súd dospel k záveru, že preskúmané konanie, ktorého predmetom je návrh vo veci súvisiacej s porušením zásady rovnakého zaobchádzania, netvorí bežnú agendu všeobecných súdov. Antidiskriminačné spory je potrebné vo všeobecnosti považovať za náročné na dokazovanie, a to hlavne vo fáze hodnotenia vykonaných dôkazov (III. ÚS 90/2015). Na druhej strane však treba povedať, že k problematike antidiskriminačných žalôb sudcov už existuje pomerne rozsiahla judikatúra (ktorej pôvodcom je samotný okresný súd), ktorá reflektuje aj nález ústavného súdu vo veci sp. zn. PL. ÚS 17/08. Čo sa týka hodnotenia skutkovej zložitosti napadnutého konania, z okolností prípadu sťažovateľa vyplýva, že v doterajšom priebehu konania bolo vykonané dokazovanie len výsluchom strán (žalovaných, pozn.) a listinnými dôkazmi. Na doterajšiu dĺžku napadnutého konania preto nemala vplyv skutková zložitosť veci.

23. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v napadnutom konaní, ústavný súd zistil, že sťažovateľ prispel svojím správaním k celkovej dĺžke napadnutého konania, a to najmä svojím pasívnym prístupom ku konaniu. Na ťarchu sťažovateľa z pohľadu zbytočných prietáhov v napadnutom konaní možno pripísať skutočnosť, že on ani jeho právny zástupca sa opakovane nezúčastňovali nariadených pojednávanií (pojednávania nariadené okresným súdom na 30. marec 2017, 30. máj 2017, 14. november 2017 a 19. január 2018), svoju neúčasť na nich ospravedlňovali rôznymi dôvodmi (zdravotné dôvody, pracovná vyťaženosť, kolízia pojednávanií) a žiadali, aby súd konal v ich neprítomnosti. Pojednávanie okresného súdu bolo odročené aj z dôvodu žiadosti právneho zástupcu o nahliadnutie do spisu na Okresnom súde Poprad, kde sa spis z tohto dôvodu nachádzal v období od 2. júna 2017 do 29. septembra 2017. Sťažovateľ sa v celom priebehu konania nedostavil ani na jedno pojednávanie, k veci sa nevyjadril ani písomne. Právny zástupca sťažovateľa počas konania síce navrhol výsluch sťažovateľa prostredníctvom dožiadaného súdu (Okresného súdu Poprad, pozn.), tento návrh však okresný súd neakceptoval vzhľadom na nepreukázanie výnimočných alebo vážnych dôvodov na takýto postup. Okresný súd vzhľadom na pasivitu sťažovateľa napokon na pojednávaní konanom 19. januára 2018 upustil od výsluchu žalobcu.

24. Ústavný súd v súvislosti so správaním sťažovateľa poukazuje aj na okolnosť, že priebeh konania pred okresným súdom bol viackrát charakterizovaný využitím procesných dispozičných oprávnení sťažovateľa, ktoré na strane okresného súdu vyvolali povinnosť reagovať predpísaným spôsobom na tieto procesné návrhy (doplnenie návrhu zo 4. januára 2008, návrh na zmenu petitu z 9. februára 2010, odvolanie z 8. septembra 2011 proti uzneseniu o zastavení konania, čiastočné späťvzatie návrhu z 10. mája 2013). Podľa právneho názoru ústavného súdu využitie možností daných sťažovateľovi procesnými predpismi na uplatňovanie a presadzovanie jeho práv v súdnom konaní môže síce spôsobiť predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prietahy (m. m. I. ÚS 31/01). Zároveň dĺžku konania, ktorá je dôsledkom úkonov jeho účastníkov alebo ich nečinnosti, nemožno považovať za dôvod na vyslovenie zbytočných prietáhov v prípade, keď súd o procesných návrhoch sťažovateľa konal a rozhodoval bez zbytočných prietáhov (napr. II. ÚS 41/00).

25. Na ťarchu sťaťovateľa z pohľadu zbytočných pťetáhov v napadnutom konaní možno pripísať aj skutočnosť, na ktorú poukázal aj predseda okresného súdu, že sťaťovateľ nehájil dostatočne svoje práva v napadnutom konaní v zmysle zásady „*vigilantibus iura*“, keď v priebehu napadnutého konania vôbec nevyužil sťaťnosť namietajúcu pťetahy adresovanú predsedovi súdu a tieto namietal až ústavnou sťaťnosťou.

26. Uvedené skutočnosti nepochybne mali dopad na celkovú dĺžku trvania napadnutého konania, na čo ústavný súd musel pri posudzovaní veci prihliadnúť.

27. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných pťetáhov v doterajšom priebehu konania. Z prehľadu procesných úkonov v napadnutom konaní, ktorý vyplýva z obsahu stanoviska predsedu okresného súdu k ústavnej sťaťnosti, ako aj z predloženého s vecou súvisiaceho spisu okresného súdu vyplýva, že okresný súd bol opakovane dlhodobo nečinný v období od 8. januára 2008, keď zaslal sťaťovateľovi vyjadrenie žalovaného, do 3. novembra 2010, keď súd pripustil zmenu žaloby a vstup ďalšieho účastníka do konania (2 roky a 10 mesiacov), od 24. mája 2012, keď bol spis vrátený odvolacím súdom, do 16. apríla 2013, keď súd vyrubil súdny poplatok v zmysle usmernenia odvolacieho súdu (takmer 9 mesiacov), od 12. septembra 2013, keď okresný súd zrušil výzvu na zaplatenie súdneho poplatku z dôvodu čiastočného späťvzatia žaloby, do 9. júna 2015, keď okresný súd zaslal návrh žalovaného na vyjadrenie žalobcovi a zrušil nariadený termín pojednávania (1 rok a osem mesiacov). Ústavný súd tiež poukazuje na pomalý postup okresného súdu po vydaní meritórneho rozsudku, keď pokyn zákonnej sudkyne z 23. apríla 2018 doručiť výzvu žalovaným na vyjadrenie k odvolaniu žalobcu bol kanceláriou zrealizovaný až 27. septembra 2018 (teda po 5 mesiacoch). Obdobne pokyn zákonnej sudkyne z 23. októbra 2018 umožniť sťaťovateľovi ako odvolateľovi, aby sa vyjadril k vyjadreniu protistrany, bol kanceláriou zrealizovaný až po troch mesiacoch, teda 24. januára 2019. Uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné pťetahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné. Už samotná dĺžka trvania konania pred okresným súdom (od podania žaloby do predloženia veci odvolaciemu súdu), ktorá predstavuje takmer 12 rokov, sama osebe signalizuje porušenie základného práva

sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote.

28. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k prietahom, ktoré neboli spôsobené len právnou zložitou veci či správaním sťažovateľa, ale najmä nečinnosťou okresného súdu v zistených obdobiach. Z uvedených dôvodov ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

V.

Príkaz vo veci konať a finančné zadosťučinenie

29. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

30. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

31. V nadväznosti na výrok o porušení označených práv a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať v predmetnej veci bez zbytočných prietáhov, zohľadňujúc skutočnosť, že vec toho času nie je právoplatne skončená, keďže krajský súd o odvolaní sťažovateľa dosiaľ nerozhodol.

32. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

33. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

34. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

35. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

36. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5 200 €, svoju žiadosť však v zmysle § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde bližšie neodôvodnil.

37. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

38. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil zásadou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je reparácia nemajetkovej ujmy, nie prípadná náhrada škody, ktorá by sa po splnení zákonných podmienok mohla uplatňovať v konaní pred všeobecnými súdmi (m. m. IV. ÚS 84/02).

39. Subjektívna nemajetková ujma plynúca zo strádania plynúceho z právnej neistoty predĺžovanej prietahovým správaním okresného súdu, ktorá by mala byť základom pre záver o vyhovení ústavnej sťažnosti v časti požadovaného finančného zadosťučinenia,

nie je podľa názoru ústavného súdu v posudzovanej veci dostatočne preukázaná. Dôkazom slúžiacim formulovanému záveru je v bode 23 popísaný procesný postoj sťažovateľa, ktorý bol vo vzťahu k relevantným procesným úkonom okresného súdu nesúčinný v miere dôvodne spochybňujúcej jeho pocit nemateriálnej ujmy. Navyše, sťažovateľ žiadnym spôsobom neodôvodnil svoj návrh na priznanie finančného zadosťučinenia tak, ako mu to § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ukladá. Preto ústavný súd sťažovateľovi požadované finančné zadosťučinenie nepriznal (bod 3 výroku tohto rozhodnutia).

VI.

Trovy konania

40. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

41. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

42. Ústavný súd podľa § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 390,50 € z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2018 (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti) v hodnote po 153,50 € vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 9,21 € a dane z pridanej hodnoty v sume 65,08 €, keďže právny zástupca sťažovateľa je platiteľom tejto dane. Náhradu za tretí úkon právnej služby – stanovisko k vyjadreniu okresného súdu doručené ústavnému súdu 10. januára 2020, ústavný súd sťažovateľovi nepriznal, pretože obsah doručeného stanoviska nepovažoval za taký, ktorý by prispel k bližšiemu objasneniu posudzovanej veci.

43. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet advokátskej kancelárie (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

44. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2020

Mojmír Mamojka
predseda senátu